

LIETUVIŲ KALBOS INSTITUTAS

MOTYVUOTA IŠVADA DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS VERTINIMO LIETUVIŲ KALBOS INSTITUTE MAŽOS VERTĖS VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ SRITYJE

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų korupcijos prevencijos tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. V-797 „Dėl Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų korupcijos prevencijos tvarkos aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2021 m. gegužės 21 d. įsakymu Nr. V-835 „Dėl veiklos srities, kurioje 2021 metais Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijoje ir ministerijos valdymo sričiai priskirtose įstaigose tikslinga atlikti antikorupcinę analizę ir vertinimą, nustatymo ir ministerijos valdymo sričiai priskirtų įstaigų, kuriose 2021 metais tikslinga atlikti antikorupcinę analizę ir vertinimą, sąrašo patvirtinimo“, Lietuvių kalbos institute (toliau – Institutas) buvo atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas mažos vertės viešųjų pirkimų srityje.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą mažos vertės viešųjų pirkimų srityje atliko Lietuvių kalbos instituto korupcijos pasireiškimo tikimybės mažos vertės viešųjų pirkimų srityje vertinimo komisija, sudaryta Lietuvių kalbos instituto direktoriaus 2021 m. birželio 7 d. įsakymu Nr. Į-28 „Dėl korupcijos pasireiškimo mažos vertės viešųjų pirkimų srityje vertinimo komisijos patvirtinimo“.

Analizuotas laikotarpis: 2020 m. I ketv. – 2020 m. IV ketv.

1. VEIKLOS SRITIES ESAMOS SITUACIJOS VERTINIMAS

Nustatant korupcijos pasireiškimo tikimybę mažos vertės viešųjų pirkimų srityje buvo siekiama: nustatyti korupcijos rizikos veiksnius, galinčius sudaryti prielaidas korupcijai pasireikšti nepageidaujamų įvykių stebėsenos srityje ir pateikti pasiūlymus, kurie padėtų mažinti ir valdyti nustatytą (jei būtų) korupcijos riziką; įvertinti ar Instituto vidaus teisės aktai pakankamai aiškiai ir detalai reglamentuoja veiklą analizuojamoje srityje.

Siekiant įvertinti korupcijos pasireiškimo tikimybę nepageidaujamų įvykių stebėsenos srityje buvo naudojami šie duomenų rinkimo ir vertinimo veiksmai bei metodai: Instituto vidaus teisės aktų, dokumentų turinio analizė; Korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo mažos vertės viešųjų pirkimų srityje kriterijai ir klausimai; vertinimo aprašymas ir motyvuotos išvados parengimas.

Atliekant mažos vertės viešųjų pirkimų vertinimą dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės, buvo analizuota:

1. Lietuvių kalbos instituto viešųjų pirkimų organizavimo taisyklės (toliau – Taisyklės), patvirtintos Lietuvių kalbos instituto direktoriaus 2018 m. rugpjūčio 7 d. įsakymu Nr. KT-72.
2. Viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamentas, patvirtintas Lietuvių kalbos instituto direktoriaus 2018 m. rugpjūčio 7 d. įsakymu Nr. KT-73.
3. Lietuvių kalbos instituto 2020 m. atliktų mažos vertės pirkimų dokumentai (pirkimų paraiškos, pažymos).
4. Teisės aktai, reglamentuojantys nepageidaujamų įvykių stebėsenos sritį (Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašas).

2. VEIKLOS SRITIES VERTINIMO METU NUSTATYTI KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIAI

Institute už pirkimų organizavimo tvarką reglamentuojančių dokumentų rengimą atsako Bendrųjų reikalų ir sklaidos skyrius (toliau – BRSS). Tai nurodyta BRSS nuostatuose ir šio skyriaus konkrečių darbuotojų pareigybių aprašymuose. Sistemingai stebima, ar dokumentai atitinka šalies teisės aktų nuostatas. Paskutinį kartą viešuosius pirkimus reglamentuojantys dokumentai buvo patikslinti 2018 metais. Siekiant mažinti galimą korupcijos riziką, koreguojant Taisyklės nustatyta prievolė inicijuojant pirkimą pagrįsti pirkimo poreikį ir tam reikalingas lėšas, atlikti išsamius rinkos tyrimus ir nustatyti galimus tiekėjus, visais atvejais įvertinti galimybę vykdyti skelbiamus pirkimus, pagrįsti pirkimų vykdymą iš vienintelio tiekėjo.

Kai pirkimą vykdo pirkimo organizatorius arba Viešojo pirkimo komisija, pirkimo komisijų nariai, pirkimo organizatoriai, ekspertai (jeigu jie pasitelkiami), pasirašo konfidencialumo pasižadėjimus ir nešališkumo deklaracijas. Nešališkumo deklaracijų ir konfidencialumo pasižadėjimų registrą tvarko BRSS, kurio darbuotojas ne rečiau kaip kartą per metus patikrina, ar visi šiuos dokumentus privalantys pasirašyti asmenys yra juos pateikę.

Viešojo pirkimo komisijų nariai, asmenys, paskirti atlikti supaprastintus pirkimus, ir viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantys ekspertai iki dalyvavimo viešojo pirkimo procedūrose pradžios elektroninėmis priemonėmis pateikia privačių interesų deklaracijas. Viešojo pirkimo komisijų nariai, pirkimo organizatoriai yra įtraukti pareigybių, kurias einantys asmenys turi pateikti privačių interesų deklaracijas, sąrašą.

Instituto 2020-01-01 – 2020-12-31 laikotarpiu korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos ir / ar kito tapataus pobūdžio faktas viešųjų pirkimų srityje nebuvo nustatytas.

Institute sudarytos galimybės darbuotojams, kitiems asmenims kreiptis ir informuoti apie galimus korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų ir / ar kitų tapataus pobūdžio faktus: įstaigos interneto svetainėje skelbiama, kokiais būdais ir ką reikėtų informuoti apie galimus pažeidimus, sudaryta galimybė apie galimus pažeidimus pranešti Instituto vadovybei. Atskiros tvarkos, reglamentuojančios informavimą apie korupciją per vidinį Instituto kanalą nėra. Ateityje planuojama įsteigti vidinį pranešimų apie pažeidimus kanalą.

Pranešimų apie galimus pažeidimus nebuvo gauta.

Specialiųjų tyrimų tarnyba teisės aktų nustatyta tvarka Instituto viešųjų pirkimų srityje nėra atlikusi korupcijos rizikos analizės. Minėtas vertinimas įstaigoje nebuvo atliekamas ir anksčiau.

Institute patvirtinta viešųjų pirkimų organizavimo tvarka: Viešųjų pirkimų organizavimo taisyklės, Viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamentas.

Instituto viešųjų pirkimų organizavo Taisyklėse yra nustatyta ir reglamentuota prekių, paslaugų ir (ar) darbų poreikio formavimo tvarka (galiojančių pirkimo sutarčių peržiūrėjimas; galimybės ir tikslingumo pratęsti pasirašytų sutarčių galiojimą įvertinimas užtikrinant nepertraukiamą funkcijoms atlikti būtinų prekių tiekimą ar paslaugų teikimą; rinkos tyrimo atlikimas potencialiems tiekėjams ir numatomai pirkimo vertei nustatyti; galimybės pirkti naudojantis CPO elektroniniu katalogu įvertinimas), šiame procese dalyvaujantys asmenys ir jų funkcijos, teisės, pareigos, atsakomybė.

Taisyklėse nustatyta, kad Instituto reikmėms reikalingų pirkti prekių, paslaugų ir (ar) darbų poreikį formuoja perkančiosios organizacijos pirkimų organizatorius, gavęs informaciją iš pirkimo iniciatorių. Iki kiekvienų einamųjų biudžetinių metų sausio 31 d. sudaromas Instituto pirkimų planas. Planą galima tikslinti atsiradus poreikiui, laisvos formos pirkimų sąrašą elektroniniu paštu pateikia BRSS. Pirkimų organizatorius skiriamas Direktoriaus

įsakymu. Taisyklėse nustatyta, kad rengdamas pirkimų sąrašą pirkimų organizatorius turi: atlikti pirkimo poreikio pagrindimą, išsamų rinkos tyrimą ir turėti dokumentus ir (ar) paaiškinimus, pagrindžiančius konkrečiam pirkimui reikalingą lėšų poreikį; įvertinti reguliaraus pobūdžio (ilgesnių negu 12 mėn. trukmės) pirkimo sutarčių būtinybę; įvertinti, ar naudinga pratęsti (jei tokie pratęsimai galimi) einamaisiais metais galiojančias pirkimo sutartis; įvertinti galimybę pirkimą vykdyti naudojantis Centrinės perkančiosios organizacijos (toliau – CPO) elektroniniu katalogu, kai jame siūlomos prekės, paslaugos ar darbai atitinka pirkimų organizatoriaus suformuotus poreikius ir pirkimas negali būti atliktas efektyvesniu būdu, racionaliai naudodamas tam skirtas lėšas bei motyvuoti savo sprendimą neatlikti pirkimo naudojantis CPO paslaugomis.

Siekiant didesnio skaidrumo, faktiškai yra atskiriamos pirkimų iniciatoriaus ir pirkimų organizatoriaus funkcijos, kad tame pačiame pirkime tas pats asmuo nevykdytų ir pirkimų iniciatoriaus, ir pirkimų organizatoriaus funkcijų. Viešųjų pirkimų tarnybos parengtose Pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės gairėse¹ nustatyta, kad pirkimų vykdytojas gali paskirti už pirkimų planavimą, pirkimų organizavimą ir organizavimo priežiūrą atsakingą asmenį, pirkimų iniciatorių, pirkimo organizatorių, viešųjų pirkimų komisijas, už sutarčių vykdymo priežiūrą atsakingą asmenį, už sutarčių saugojimą atsakingą asmenį, Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos (toliau – CVP IS) administratorių arba tam tikros jiems priskirtos funkcijos gali būti pavestos vienam ar keliems asmenims (struktūriniams padaliniams). Tačiau turi būti užtikrintas principas „pats savo sprendimų nekontroliuoju“, t. y. tas pats asmuo ar padalinys negali būti atsakingas ir už sprendimo priėmimą, ir už jo tinkamumą (atitiktis teisės aktų nustatytiems reikalavimams ir (ar) vidaus teisės aktų nuostatoms) patvirtinimą. Siūlytina Instituto Taisyklėse reglamentuoti pirkimų iniciatoriaus ir pirkimų organizatoriaus funkcijas ir nustatyti, kad pirkimų poreikio formavimo ir pirkimų organizavimo funkcijas vykdytų atskiri asmenys, arba nustatyti griežtesnę pirkimų poreikio formavimo ir pagrindimo dokumentavimo (nustatant pirkimų sąrašo, pagal kurį formuojamas pirkimų poreikis, formą (turinį) bei dokumento, kuriuo įforminamas pirkimų organizatoriaus pagal Taisyklėse nustatytą kompetenciją priimamų sprendimų pagrindimas).

Už pirkimo procedūrų vykdymą Institute yra atsakingas pirkimų organizatorius arba sudaryta komisija. Atskirais atvejais konkrečiam mažos vertės pirkimui gali būti sudaryta viešojo pirkimo komisija. Mažos vertės pirkimų tvarkos apraše² nustatyta, kad atvejus, kada pirkimo procedūrą atlieka pirkimų organizatorius, o kada – komisija, perkančioji organizacija

---

¹ Pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės gairės ([http://vpt.lrv.lt/uploads/vpt/documents/files/Organizavimas-kontrole-gaires-v1\(1\).pdf](http://vpt.lrv.lt/uploads/vpt/documents/files/Organizavimas-kontrole-gaires-v1(1).pdf)).

² Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašas, patvirtintas Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1S-97, 14 p.

nustato vidaus dokumentuose. Atsižvelgiant į tai, Taisyklėse siūlytina konkrečiau reglamentuoti, kokiais atvejais ir kokiais kriterijais remiantis mažos vertės pirkimui sudaroma viešojo pirkimo komisija, o kada mažos vertės pirkimą vykdo pirkimų organizatorius.

Sudarant viešojo pirkimo komisiją, atsižvelgiama, kad į minėtą komisiją nebūtų įtraukti pavaldumo ryšiais susieti asmenys.

CVP IS priemonėmis pirkimas vykdomas, jei jo sutarties vertė yra didesnė kaip 10 000 eurų (be pridėtinės vertės mokesčio), toks pirkimas vykdomas skelbiamos apklausos būdu. Jei pirkimo vertė yra didesnė kaip 3 000 eurų (be pridėtinės vertės mokesčio) ir apklausiamas tik vienas tiekėjas, pirkimo organizatorius raštu turi pagrįsti savo sprendimą apklausti tik vieną tiekėją ir saugoti tai patvirtinantį dokumentą kartu su kitais pirkimo dokumentais. Atsižvelgiant į tai, kad pirkimų organizatorius rengia pirkimų sąrašą ir pats priima sprendimus dėl mažos vertės pirkimo vykdymo ar nevykdymo CVP IS priemonėmis, dėl pirkimo vykdymo skelbiamos ar neskelbiamos apklausos būdu, dėl apklausiamo tiekėjų skaičiaus, siūlytina konkrečiau reglamentuoti, kokiais kriterijais remiantis gali būti priimami sprendimai nevykdyti pirkimo CVP IS priemonėmis, pasirinkti neskelbiamos apklausos pirkimo būdą, neskelbiamo pirkimo atveju apklausti tik vieną tiekėją, taip pat nustatyti dokumento, kuriuo turi būti įforminti minėti pirkimų organizatoriaus sprendimai, formą.

Jei pirkimo sutarties vertė yra didesnė kaip 10 000 eurų (be pridėtinės vertės mokesčio) ir pirkimas vykdomas CVP IS priemonėmis jį skelbiant, pirkimų organizatorius parengia pirkimo dokumentus ir teikia Direktoriui tvirtinti.

Institute yra nustatyta ir reglamentuota pirkimo inicijavimo ir pasirengimo pirkimui tvarka (pirkimo paraiškos pildymas, derinimas, pateikimas ir tvirtinimas; pavedimas pirkimo komisijai arba pirkimų organizatoriui atlikti pirkimo procedūras), šiame procese dalyvaujantys asmenys ir jų funkcijos, teisės, pareigos, atsakomybė.

Instituto Taisyklėse nustatyta, kad pirkimo sutartis gali būti sudaryta žodžiu ir raštu. Pirkimo sutarties projektą pagal pirkimo dokumentuose pateiktą projektą arba pagrindines pirkimo sutarties sąlygas rengia pirkimų organizatorius arba už sutarties vykdymą atsakingas asmuo. Už sutarties vykdymą atsakingas asmuo laimėjusio dalyvio pasiūlymą, sudarytą pirkimo sutartį, preliminarią sutartį ir šių sutarčių pakeitimus ne vėliau kaip per 5 dienas nuo pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties sudarymo ar jų pakeitimo, bet ne vėliau kaip iki pirmojo mokėjimo pagal ją pradžios, turi pateikti BRSS, per 10 dienų sutartis paskelbiama CVP IS (išskyrus atvejus, kai pasiūlymas pateikiamas žodžiu arba pirkimo sutartis sudaroma žodžiu, kai neskelbiama apie pirkimą).

Įsipareigojimų vykdymo, pristatymo (atlikimo, teikimo) terminų laikymosi koordinavimą (organizavimą), taip pat prekių, paslaugų ir darbų atitikties pirkimo sutartyse

numatytiems kokybiniais ir kitiems reikalavimams stebėseną atlieka už sutarties vykdymą atsakingas asmuo.

Prekių, paslaugų ar darbų perdavimo–priėmimo aktą pasirašo už sutarties vykdymą atsakingas asmuo, įsitikinęs, kad pirkimo objektas, jo techniniai, funkciniai, kiekybiniai, kokybės reikalavimai atitinka pirkimo sutartyje nustatytas sąlygas, nepažeisti prievolių užtikrinimo terminai, kitos pirkimo sutartyje nustatytos sąlygos ir prievolės yra įvykdytos tinkamai. Tiekėjui neįvykdžius pirkimo sutartyje nustatytų įsipareigojimų, už sutarties vykdymą atsakingas asmuo teikia siūlymą dėl pirkimo sutarties nutraukimo ar joje numatytų prievolių įvykdymo užtikrinimo būdų taikymo tiekėjui.

Jei pirkimo sutartyje numatyta pasirinkimo galimybė dėl jos pratęsimo, už sutarties vykdymą atsakingas asmuo, pirkimų organizatorius, atsižvelgęs į pirkimo sutartyje numatytų įsipareigojimų laikymąsi ir atlikęs tyrimą pirkimo sutarties objekto rinkos kainai nustatyti, įvertina pirkimo sutarties pratęsimo tikslingumą. Nustačius, kad nėra naudinga pratęsti galiojančią pirkimo sutartį, einamųjų biudžetinių metų pabaigoje naujas pirkimas įtraukiamas į pirkimų sąrašą ateinantiems biudžetiniams metams.

Kai pirkimą vykdo komisija, kiekvienas jos sprendimas protokoluojamas. Kai pirkimą vykdo pirkimo organizatorius, pildoma Mažos vertės pirkimo pažyma.

Įstaigoje yra *Viešųjų pirkimų komisijos posėdžių protokolų registras*, *Viešųjų pirkimų darbų ir paslaugų sutarčių registras*, *Viešųjų pirkimų apskaitos registracijos žurnalas*, *Nešališkumo deklaracijų ir konfidencialumo pasižadėjimų registras*. Institutas yra sukūręs savo elektroninius įrankius naudodamasis Microsoft Exel priemonėmis.

3. PRIEŽASTYS, DIDINANČIOS KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO RIZIKOS LYGI

Atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvių kalbos institute mažos vertės viešųjų pirkimų srityje analizę, korupcijos pasireiškimo tikimybė vertintina kaip maža.

Nustatyti korupcijos rizikos veiksniai:

1. Pirkimų poreikio formavimo bei pagrindimo ir pirkimų organizavimo funkcijas atliekant tam pačiam subjektui (pirkimų organizatoriui), Instituto viešųjų pirkimų organizavimo taisyklėse nustatytos nepakankamos pirkimų poreikio formavimo ir pagrindimo kontrolės procedūros.

2. Instituto viešųjų pirkimų organizavimo taisyklėse nepakankamai išsamiai reglamentuotos pirkimų organizatoriaus priimamų sprendimų pagrindimo ir jų įforminimo procedūros.

3. Instituto viešųjų pirkimų organizavimo taisyklėse nepakankami išsamiai reglamentuotos pirkimų plano keitimo ir tikslinimo kontrolės procedūros.

4. PASIŪLYMAI DĖL KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIŲ NEIGIAMOS ĮTAKOS PANAIKINIMO AR SUMAŽINIMO

Priemonės	Įvykdymo laikas	Laukiami rezultatai	Vertinimo kriterijai
Atsisakyti praktikos, kai pirkimų poreikio formavimo ir pirkimo organizavimo funkcijas vykdo tas pats asmuo (pirkimo organizatorius), Instituto viešųjų pirkimų organizavimo taisyklėse nustatyti griežtesnes pirkimų poreikio formavimo ir pagrindimo kontrolės procedūras, patvirtinti pirkimų sąrašo (kaip Taisyklių priedo), pagal kurį formuojamas pirkimų poreikis, formą.	2021 IV ketv.	Aiškiai apibrėžti vidaus teisės aktai, kuriuose atskirtos viešųjų pirkimų inicijavimo, vykdymo ir kontrolės funkcijos Instituto darbuotojams.	Atliktas Instituto viešųjų pirkimų organizavimo taisyklių pakeitimas atskiriant pirkimų poreikio formavimo (pirkimų iniciatoriaus) ir pirkimų organizavimo (pirkimų organizatoriaus) funkcijas arba nustatant griežtesnes pirkimų poreikio formavimo ir pagrindimo kontrolės procedūras
Patikslinti Instituto viešųjų pirkimų organizavimo taisyklės ir konkrečiau apibrėžti kriterijus, kuriais remiantis pirkimų organizatorius priima sprendimus jo kompetencijai priskirtais klausimais, aiškiau reglamentuoti pirkimų organizatoriaus priamamų sprendimų pagrindimo įforminimo procedūras ir dokumentų formą bei turinį.	2021 IV ketv.	Aiškiai reglamentuotos pirkimų organizatoriaus priamamų sprendimų pagrindimo įforminimo procedūros ir dokumentų forma bei turinys.	Instituto viešųjų pirkimų organizavimo taisyklėse nustatyti aiškesni kriterijai, kuriais remiantis gali būti priimami sprendimai: <ul style="list-style-type: none"> – neatlikti pirkimo naudojantis CPO; – nevykdyti pirkimo CVP IS priemonėmis; – pasirinkti neskelbiamos apklausos pirkimo būdą; – neskelbiamo pirkimo atveju apklausti tik vieną tiekėją. Patvirtinta dokumento (kaip Taisyklių priedo), kuriuo įforminami anksčiau nurodyti pirkimų organizatoriaus sprendimai, forma (turinys). Patvirtinta pirkimų sąrašo (kaip Taisyklių priedo), pagal kurį formuojamas

			<p>pirkimų poreikis, forma (turinys).</p> <p>Instituto viešųjų pirkimų organizavimo taisyklėse išsamiau reglamentuotos pirkimų plano keitimo ir tikslinimo kontrolės procedūros.</p>
<p>Atliekant mažos vertės pirkimus neskelbiamos apklausos būdu (žodžiu ir / arba raštu), rekomenduoti pirkimų organizatoriams plačiau taikyti trijų tiekėjų apklausą.</p>	Nuolat	<p>Sumažintas neskelbiamų pirkimų skaičius, kai kreipiamasi į vieną tiekėją, nors tai neprieštaruja Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymui</p>	<p>Įvykdyta mažos vertės pirkimų neskelbiamos apklausos būdu (žodžiu ir / arba raštu), apklausiant ne mažiau kaip tris tiekėjus</p>
<p>Didinti prekių, paslaugų ir darbų pirkimų skaičių iš centrinės perkančiosios organizacijos arba per ją, jeigu galimos įsigyti prekės, paslaugos ar darbai atitinka Instituto poreikius ir Institutas negali prekių, paslaugų ar darbų įsigyti efektyvesniu būdu racionaliai naudodamas tam skirtas lėšas.</p>	Nuolat	<p>Padidintas prekių, paslaugų ir darbų pirkimų skaičius iš centrinės perkančiosios organizacijos arba per ją.</p>	<p>Įvykdyta prekių, paslaugų ir darbų pirkimų iš centrinės perkančiosios organizacijos arba per ją.</p>

Įstaigos vadovas

(Parašas)

(Vardas ir pavardė)
